

4. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Суд та інші правоохоронні органи. Правоохоронна діяльність: закони і коментарі. Навчальний посібник. «Атіка». 2000. 512 с.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про Концепцію реформування Служби безпеки України»: Указ Президента України від 20.03.2008 р. № 249: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про Концепцію реформування Служби безпеки України»: Указ Президента України від 20.03.2008 р. № 249: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
7. Основні напрями реформування органів внутрішніх справ України в контексті досвіду зарубіжних країн та європейських стандартів діяльності поліції: аналітичний огляд. Гусарев С.Д., Авакян Т.А., Чернявський С.С., НАВС, 2015, 168 с.

Дерманська Аліна Геннадіївна
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., професор Тищенко С.О.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРАВОЗАСТОСОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗВ'ЯЗАННІ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ

Останнім часом кількість конфліктів та спорів між суб'єктами міжнародного права, зокрема державами, значно збільшилася, що може спричинити негативні наслідки. Нестабільність та конфліктність у всьому світі є наслідком порушення основних принципів міжнародного права. Одним із засобів мирного розв'язання міжнародних спорів та гарантом дотримання цих принципів є Міжнародний Суд ООН.

Інтерес до правотворчої діяльності міжнародних судових установ пов'язаний з активізацією їх роботи та розв'язання в судовому процесі складних теоретичних та практичних завдань, що у всяких випадках виходять за рамки загальноновизнаних норм міжнародного права та потребують додаткового осмислення та тлумачення [4, с. 365].

Частина 1 ст. 33 Статуту ООН передбачає, що сторони в спорі повинні насамперед намагатися розв'язати спір шляхом переговорів, обстеження, посередництва, примирення, арбітражу, судового розгляду, звернення до регіональних органів та угод [9]. Головним судовим органом усього міжнародного співтовариства, безперечно, є Міжнародний суд ООН [8, с. 341].

Після закінчення II світової війни суспільство потребувало створення нового міжнародного органу. Так, на основі зустрічі лідерів великої трійки – Черчіля, Рузвельта і Сталіна, на якій була розроблена стратегія присвячена світовому порядку, яка мала встановитися після війни. Також, під час конференції була сформульована ідеологія Організації Об'єднаних Націй. І як логічне завершення був створений Міжнародний Суд ООН. Головною метою якого є вирішення спорів між державами. Також, суд розглядає справи, пов'язані з військовими злочинами, незаконним втручанням держав і етнічних чисток, зокрема й інші юридичні справи [10, с. 503].

До юрисдикції Міжнародного Суду ООН входять всі питання, що передбачені Статутом ООН, чинними міжнародними договорами і конвенціями. Цей орган складається з 15 суддів, яких окремо обирають Генеральна Асамблея ООН і Рада Безпеки ООН на дев'ять років. Місцезнаходження Суду – Гаага (Нідерланди) [6, с. 19].

Варто зазначити, що Суд не наділений законодавчою функцією і не може створювати нових норм права, оскільки: «... Суд підтверджує існуюче міжнародне право, проте не створює нових норм. Так відбувається навіть тоді, коли підтверджуючи або застосовуючи право, Суд має визначити обсяг його застосування або його загальні тенденції» [1, с. 171].

Міжнародний юридичний процес у МС ООН відбувається на підставі міжнародного процесуального права. До ведення Суду належать усі справи, які будуть передані йому сторонами, і всі питання, спеціально передбачені Статутом ООН або чинними міжнародними договорами та конвенціями. Держави в будь-який час можуть заявити, що вони визнають юрисдикцію Суду з усіх правових питань, що стосуються тлумачення договору, будь-якого питання міжнародного права, наявності факту, який, якщо буде встановлений, буде являти собою порушення міжнародного зобов'язання, характеру та розмірів відшкодування за його порушення [8, с. 343].

Судочинство Міжнародного Суду ООН складається з двох частин: письмової та усної. При

письмовому судочинстві у ході розгляду справи сторонами складаються наступні документи: повідомлення Суду та сторонам (про порушення справи), меморандуми (письмовий виклад позиції сторони спору), контрмеморандуми (письмовий виклад позиції іншої сторони спору) і, якщо вимагається, відповідей на них, та всіх підтверджуючих їх документів. Ці повідомлення передаються через Секретаря в порядку та строки, встановлені Судом. Усне судочинство відбувається, як правило, у формі публічного слухання. Сторони зобов'язані виступати у процесі через своїх офіційних представників [8, с. 344].

«Рішення Суду обов'язкове лише для сторін, що беруть участь у справі і лише у даній справі», – це прямо передбачено у ст. 59 Статуту Міжнародного Суду ООН [9]. Також важливим є те, що рішення суду є остаточним та оскарженню не підлягає.

Більшість справ, які розглядає Суд, стосуються територіальних та прикордонних суперечок. Так, з початку функціонування Міжнародного Суду ООН до нього було подано більше 50 справ, які прямо або опосередковано стосувалися питань, щодо приналежності частки території до тієї чи іншої держави [1, с. 171]. Також, значне число справ пов'язане з морськими суперечками і питаннями, що стосуються морського права. З 22 травня 1947 року по 4 квітня 2016 року у загальному переліку справ, що надійшли до Міжнародного Суду ООН, зареєстровано 161 справа, що безпосереднього стосуються морських спорів [3, с. 73]. Інші групи справ пов'язані з питаннями державної юрисдикції і дипломатичного, консульського права.

Роль Міжнародного Суду ООН у вирішенні міжнародних спорів очевидно є надзвичайно значущою. Це обумовлюється його міжнародно-правовим статусом та обов'язковістю виконання його рішень державами.

Україна як суверенна та незалежна держава та держава-член ООН також має право на звернення з позовом до Міжнародного Суду ООН.

На сьогоднішній день ми потерпаємо від зовнішньої агресії Російської Федерації, яка своїми діями порушує майже всі основні принципи міжнародного права. Тому, з метою захисту своїх міжнародних прав Україна 16 січня 2017 року подала позов до Міжнародного суду ООН з метою притягнення Російської Федерації до відповідальності за вчинення актів тероризму і дискримінації протягом її незаконної агресії проти України. Позов подано в рамках Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму та Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. До найбільш трагічних терористичних атак російських маріонеток слід віднести збиття літака малайзійських авіаліній рейсу МН17, обстріли жилих районів Маріуполя та Краматорська, знищення цивільного пасажирського автобуса неподалік від Волновахи і смертоносний вибух під час мирного зібрання в Харкові. Міністр закордонних справ України П. Клімкін заявив: «Ми намагалися врегулювати існуючі спори шляхом переговорів протягом більше двох років, але Росія не бажає припинити свої порушення міжнародного права. Тому ми подали позов до Міжнародного суду ООН з метою притягнення Російської Федерації до відповідальності за ці порушення і відновлення прав українського народу» [11].

Отже, наявність такого інституту, як Міжнародний Суд ООН в міжнародному праві є великим досягненням міжнародної спільноти. За допомогою цього органу вирішуються спори, які виникають між державами та не можуть бути врегульовані шляхом переговорів та інших мирних способів. Проте, зважаючи на критичну ситуацію, що склалася у світі діяльність цього органу має удосконалюватися та активізуватися.

Література

1. Алямкін Р.В. Практика Міжнародного Суду ООН щодо вирішення міжнародних територіальних спорів / *Науковий вісник Львівського державного університету внутр. справ*. 2010. Вип. 4. С. 168-176.
2. Бондар К.П. Вплив практики міжнародних судів і трибуналів на фрагментацію міжнародного права / *Судова апеляція*. 2013. № 4. С. 110-117.
3. Бойко І.С. Прецедентна практика щодо морських територіальних спорів у рішеннях Міжнародного Суду ООН / *Вісник національної академії правових наук України*. 2016. № 2. С. 72-81.
4. Братко І.В. Міжнародний Суд ООН у розвитку міжнародного права / *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 365-368.
5. Гузема В.І., Філяніна Л.А. Сучасні реалії міжнародно-правових засобів вирішення територіальних спорів / *Науковий вісник ДДУВС*. 2015. № 3. С. 87-93.
6. Доненко Р., Степаненко К. Міжнародне судочинство в сучасному світі / *Судоустрій України і проблеми судочинства: матеріали наук. міжвуз. конференції*, м. Дніпро 29 квітня 2010 р., С. 19-20.
7. Караман І. Рішення Міжнародного Суду ООН у справі про делімітацію в Чорному морі / *Право України*. 2012. № 314. С. 242-250.
8. Савчук К.О., Мельничук О.І. Міжнародний Суд ООН як засіб мирного розв'язання міжнародних спорів /

Часопис Київського університету права. 2013. № 4. С. 341-347.

9. Статут ООН і статут Міжнародного Суду ООН: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
10. Терещенко О.В. Історія становлення Міжнародного Суду ООН /*Держава і право.* 2011. Вип. 52. С. 498-503.
11. «Україна подала позов проти Російської Федерації до Міжнародного суду ООН»: <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/53743-ukrajina-podala-pozov-proti-rosijsykoji-federaciji-do-mizhnarodnogo-sudu-oon>.

Дудля Анастасія Петрівна

студентка юридичного факультету

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Рибалкін А.О.

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Негативний вплив дискримінації полягає в тому, що це явище несе в собі загрозу правам і законним інтересам осіб та порушує юридичну рівність. Так, важливим є з'ясування особливостей дискримінації в міжнародному праві та в Україні, оскільки забезпечення рівних можливостей для реалізації прав та свобод людини в економічному, політичному, культурному житті, соціальній сфері, а також можливостей особистісного та професійного розвитку залежить від державної спрямованості у сфері боротьби з цим явищем.

Важливе значення для розуміння дискримінації, як правового явища мають норми вітчизняного та міжнародного законодавства [1], а також матеріали справ міжнародних судів [3].

На думку, І. Янковець сучасний стан дослідження дискримінації у контексті конституційно-правового регулювання вказує на недостатню увагу вчених-конституціоналістів до цієї проблематики, хоча як вказують численні публікації в галузях соціології, політології, державного управління. Існує відчутний суспільний запит на подолання проявів дискримінації у різних сферах суспільних відносин. З наведеного вбачається, що проблема визначення дискримінації ускладнюється тим, що у конкретному випадку необхідно відрізнити прояв дискримінації від звичайного правопорушення (допущеного внаслідок некомпетентності, злочинного наміру, недбалства, конфлікту інтересів тощо) [4].

Аналізуючи дану проблему слід зазначити, що сучасний зв'язок дискримінації з проблематикою захисту прав та законних інтересів людини є беззаперечним у широкому розумінні – громадянина чи особи без громадянства, іноземця. Зокрема, це норми ст.ст. 21, 22, 27, 34-40, 43, 47-50 Конституції України, якими на найвищому рівні [5]: встановлюються засади свобод та рівності кожного (у правах на захист життя, здоров'я, гідності та ін.); закладаються основи діяльності держави зі створення та підтримання соціальної інфраструктури, доступної кожному (у правах на освіту, достатній життєвий рівень, охорону здоров'я, медичну допомогу, безпечне для життя і здоров'я довкілля та ін.); визначаються засади правового регулювання, якими має керуватися держава у забезпеченні рівності кожного (гарантування конституційних прав і свобод; заборона їх скасування; заборона звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод; недопустимість встановлення будь-яких привілеїв чи обмежень за певними ознаками); визначаються громадянські права, які створюють основи для безпосереднього здійснення демократії (у правах на свободу думки та слова, світогляду і віросповідання, об'єднання у політичні партії, волевиявлення на виборах та референдумах, участі в управлінні державними справами, доступі до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування).

Важливо зазначити, що на думку І. Кресіної, антидискримінаційне законодавство України містить суттєві недоліки, так: його положення не деталізовані й залишаються політичними деклараціями про наміри. Сама по собі проблема відсутності чітко сформульованої кваліфікації певних дій як дискримінації породжує безвідповідальність: прояви дискримінації в Україні практично не караються, що у свою чергу, стимулює подальше тиражування явища дискримінації. Переважна більшість нормативно правових актів містять стандартні положення про те, що особи, винні в порушенні законодавства, в тому числі про дискримінацію, несуть цивільно-правову, адміністративну чи кримінальну відповідальність відповідно до законодавства України.

Для ефективної протидії дискримінації застосування змін до законодавства недостатньо. Дискримінація має дві основні форми – офіційну та неофіційну (приховану, непрямую). Офіційної дискримінації (на рівні законодавства) в Україні майже не спостерігається, тоді як прихована є серйозним викликом гармонійному, стабільному та безконфліктному розвитку українського суспільства. Подо-